

Karnkowski, Witold

Mrzyki : groźne szkodniki eksponatów muzealnych

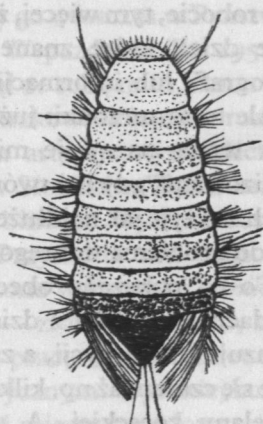
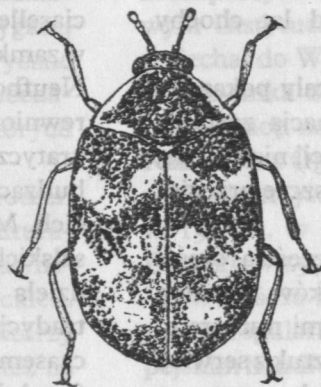
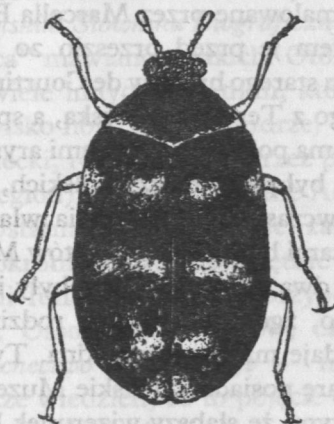
Muzealnictwo 33, 80-81

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mrzyki — groźne szkodniki eksponatów muzealnych

1. Mrzyk muzealny — chrząszcz (według Hintona).
2. *Anthrenus verbasci* L. — chrząszcz (według Hintona).
3. *Anthrenus verbasci* L. — larwa (według Lepesme'a).

Mrzyki (*Anthrenus* spp.), chrząszcze z rodziny skórnikowatych (*Dermestidae*) należą do groźnych szkodników eksponatów muzealnych — szczególnie wyrobów ze skóry, tkanin, drewna i papieru, a także zbiorów przyrodniczych (M. Mroczkowski, 1954; Z. Gołębiowska i St. Nawrot, 1976).

Te niewielkie owady mogą spowodować znaczne szkody. Szczególnie groźne są dla dużych zbiorów przyrodniczych (N.J. Armes, 1988).

Z uwagi na dużą szkodliwość tych owadów bardzo ważnym problemem jest uniemożliwienie im przedostania się do muzeum oraz niszczenie znalezionych ognisk tych szkodników. Aby nie dopuścić do pojawienia się owadów w placówkach muzealnych, należy przede wszystkim dokładnie sprawdzać otrzymywane eksponaty, zwłaszcza gdy pochodzą one z zagranicy. W okresie wiosenno-letnim należy instalować w oknach siatkę o drobnych oczkach, aby zapobiec przedostaniu się chrząszczy tych owadów.

Metody zwalczania mrzyków w muzeum powinny być zarówno skuteczne, jak i bezpieczne dla eksponatów. Najbezpieczniejsze jest wybieranie larw, poczwerek i chrząszczy szkodników. Trudno jednak zauważyć jaja, co obniża skuteczność tej metody. Przy silnym porażeniu można stosować odkażenie termiczne (0,5-1,0 godz. w temperaturze 50-55°C) lub, co się jednak rzadko stosuje, gazowanie w skrzyniach dezynfekcyjnych, np. za

pomocą bromku metylu, preparatów fosforowodorowych itp. Wskazane jest też przeprowadzenie gazowania pomieszczeń magazynowych muzeum. Oczywiście przy zastosowaniu tych metod należy mieć na względzie ewentualny ich wpływ na eksponaty. Zbiorów bibliotecznych nie można odkażać ani termicznie, ani chemicznie.

Przy masowym występowaniu mrzyków, niekiedy konieczne jest spalenie zniszczonych przez te szkodniki eksponatów, które nie nadają się już do naprawy.

Tylko dzięki stałemu zapobieganiu przedostawaniu się mrzyków do placówek muzealnych oraz stosowaniu odpowiednich i nieszkodliwych metod ich zwalczania można ustrzec muzea przed stratami wywoływanymi przez te szkodniki.

* * *

Korzystając z okazji, chciałbym prosić pracowników placówek muzealnych o to, by w wypadku stwierdzenia występowania w eksponatach jakichkolwiek szkodliwych owadów, zebrali te szkodniki do buteleczki przesłali na adres: mgr Witold Karnkowski, Pracownia Kwarantanny Roślin IOR, Żwirki i Wigury 73, 87-100 Toruń. Umożliwi to identyfikację szkodników i opracowanie skutecznych metod ich zwalczania.

Literatura

1. Armes N. J., *The seasonal activity of Anthrenus sarnicus Mroczkowski (Coleoptera: Dermestidae) and some other beetle pests in the museum environment.* "Journal of Stored Products Research", vol. 24, 1988 nr 1, s. 29-37.

Witold Karnkowski

Les anthrènes (*Anthrenus* spp.) — des insectes nuisibles dangereux des objets de musée

L'auteur discute des moyens de protection des collections de musée en face des insectes nuisibles dangereux, tels que sont

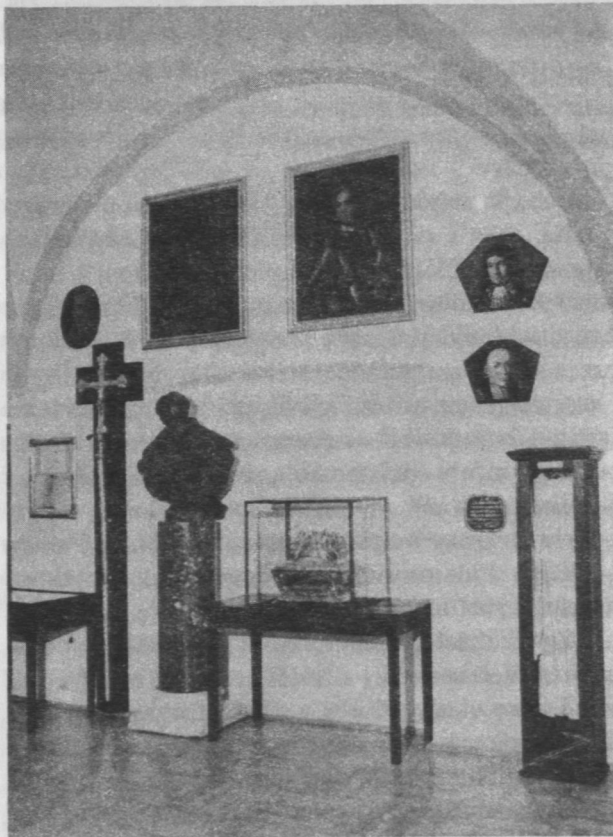
2. Gołębiowska Z., Nawrot J., *Szkodniki magazynowe.* Warszawa 1976.
3. Mroczkowski M., *Klucze do oznaczania owadów Polski., cz. XIX, Chrząszcze — Coleoptera, z. 52. Skórniki — Dermestidae.* Warszawa-Wrocław 1954, s. 47.

des anthrènes, de même que les méthodes de les combattre.

Muzeum przy Kolegiacie Zamojskiej

25 października 1987 r. w Zamościu w XVI-wiecznej Infułatce otwarto Muzeum Sakralne Kolegiaty Fundacji Rodziny Zamoyskich. Zapro-

szonych gości powitał gospodarz Infułatki, ks. kanonik Jacek Żórawski — dziekan kolegiacki. Następnie głos zabrał pomysłodawca i organizator

1. Fragment ekspozycji.
1. Le fragment de l'exposition.

2. Relikwiarz św. Jana Kantego z 1702 r., szkoła krakowska.
2. Le reliquaire du saint Jean Kanty de 1702, l'école cracovienne.

muzeum, Jan Zamoyski — ostatni, XVI ordynat zamojski.

Myśl utworzenia muzeum zrodziła się jeszcze w 1938 r. Na ekspozycję złożyć się miały przede wszystkim bogate dary, składane przez wieki w skarbcu kościelnym kolegiaty przez rodzinę Zamoyskich.

Druga wojna światowa i zmiany, jakie po niej nastąpiły, spowodowały, że do sprawy utworzenia muzeum wrócono po prawie pół wieku. Po wybudowaniu nowego budynku w Infułatce zwolniło się